

М.І. Дземан

Науково-виробничий центр
ТОВ «ЕРБІС», ПП «Лабораторія
ЕРБІС», м. Київ

НА 90-РІЧЧЯ НАРОДИН ГАЛИЦЬКОГО ПРОФЕСОРА- ІНТЕРНІСТА МИРОСЛАВА МИКОЛАЙОВИЧА БЕРЕЖНИЦЬКОГО ЧАСТИНА 6: ПРО НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИЙ ЧИН ВЧИТЕЛЯ (подання друге)

Резюме. У статті наведено дані про фахову діяльність професора Мирослава Миколайовича Бережницького в період завідування ним кафедрою внутрішньої медицини та керівництва терапевтичною клінікою Івано-Франківської клінічної міської лікарні № 2.

Ключові слова: професор Мирослав Миколайович Бережницький, кафедра пропедевтичної терапії, Івано-Франківська міська клінічна лікарня № 2.

*Завідувач кафедри пропедевтичної терапії
ІФДМІ професор, д.м.н. Мирослав Миколайович
Бережницький*

© М.І. Дземан

У 1975 році Мирославу Миколайовичу було присвоєно вчене звання професора, а в 1978 році він вже очолив у своїй Alma mater кафедру пропедевтичної терапії [1, 2]. Тоді клінічною базою цієї кафедри була затишна та популярна Івано-Франківська міська клінічна лікарня № 2. Вона, на відміну від міської клінічної лікарні № 1, одразу зводилась та почала функціонувати як лікувальний заклад — лічниця доктора Я. Гутта [3, 4]. Розташування клініки на вул. Івана Франка, 17 було дуже вдалим, адже в 10-15 хвилинах неспішної ходи — головний, фізіологічний, стоматологічний, морфологічний корпуси медичного

*Сучасний вигляд будівлі клінічної лікарні
на вул. Івана Франка, 17. [https://westnews.com.
ua/stanisлавiv-vchora-i-sogodni-yak-viglyadala-
vulitsya-franka-100-rokiv-tomu-foto/]*

університету в центральній частині міста — межиріччя Бистриць. Тож при заснуванні Станіславського медичного інституту саме ця лікарня і була визначена клінічною базою кафедри пропедевтичної терапії.

У період завідування професора М.М. Бережницького кафедра провадила в ній лікувальну й науково-педагогічну діяльність на базі терапевтичного та алергологічного відділень. І тут на посаді керівника клініки та завідувача кафедри пропедевтичної терапії даний Мирославу Миколайовичу талан сповна реалізувався у звияжній та багатогранній діяльності вченого-інтерніста, педагога, організатора, гуманіста і патріота. Родина Бережницьких і сьогодні мешкає в приватній кам'яниці, поруч із лікарнею. Засаджена каштанами й липами 600-метрова магістраль з одностороннім рухом у напрямку до вул. Незалежності, лагідно-витончена архітектура її забудов, гамірливі школярі — все це творить неповторно красиву та затишно-естетичну палітру. Вчитель, очолюючи терапевтичну клініку, 14 років натхненно провадив свою діяльність в благодатній атмосфері її затишку. Тож коротка оповідка про благоліпну вулицю Івана Франка, міста-перлини в межиріччі Бистриць. Також з'ясуємо фактаж який нас тісно пов'язує із йменням Каменяря.

Окрім зручної локації та витонченого шарму, вулиця Івана Франка вирізняється своєю визначною історією [5-9]. А давнє реноме її престижних міських шкільних закладів є загальноновизнаним в освітньому просторі Прикарпаття. Вулиця є однією із найдавніших та веде свій відлік починаючи із XVIII сторіччя. Її первинна історична назва — Вузька (Мала чи Нижня) Заболотівська [5, 7-9]. І ця її назва є похідною від цілком поглинутого Станіславом стародавнього бойківського поселення Заболоття [8-13]. Воно знаходилося на березі миловидної річечки Заболотної та ставка в районі сучасного парку воїнів-інтернаціоналістів. Спомин про них тривалий час зберігався в назві так званого Заболотівського передмістя Станіслава та Великої (Широкої, Верхньої), Вузької (Малої, Нижньої) Заболотівської вулиць. Непроста звияга бувальщини нашого міста-перлини Підгір'я показово відтінена в постійній зміні назв цих знакових магістралей міста в різні історичні періоди [8-10]. На превеликий жаль, у найменнях сучасного Івано-Франківська згадка про прадавнє українське селище Заболоття, на території якого значною мірою й постав Станіслав, майже відсутня¹. Велика та Верхня Заболотівська в сьогоднішній модерні міські вулиці М. Грушевського і Сестер Василянок. А історія та

¹ Зазначимо, у Івано-Франківську все ж є нині вуличка Заболотівська. Але вона знаходиться в районі Бельведеру-Звірінця і ніякого відношення до с. Заболоття не має, і назва її є дуже невдалий. Первинно це була вулиця Руда, у період польської окупації їй було дано назву вул. Братів Альбертинів, а німецької — Ротліше-штрассе [9].

хронологія назв Нижньої (Малої або Вузької) Заболотівської є не тільки цікавими, а й взірцевими показовими.

[<https://report.if.ua/uncategorized/poshtivky-starogo-stanyslavova-cogo-vy-shche-ne-bachyly/>]

Як зазначено в історичному часописі «Молодий краєзнавець» за 1937 рік, у 1884 році Вузьку Заболотівську було перейменовано на вулицю імені багаторічного (1870-1888) бургомістра Станіслава та депутата австрійського парламенту доктора Ігнація Камінського [7, 14]. До речі, бургомістр із родиною і мешкав на Вузькій Заболотівській [14, 15]. І. Камінський дуже багато зробив для відновлення Станіслава після нищівної «Мармулядової пожежі» 1868 року [7, 14-20]. Та на піку кар'єри він примудрився вплутатись у корупційний скандал і в липні 1888 року був змушений подати у відставку [16]. Зрештою, його виправдали, але репутація була вже втрачена. Тож у 1888 році радні Станіслава (виборні члени міської ради), не бажаючи знову міняти назву вулиці, зупинилися на тому, що вона носить ім'я підстарости Я. Камінського. Останній успішно керував обороною Станіслава від турків у 1676 році [21]. А в 90-х роках пішла в небуття, бо була знесена як аварійна, зведена в 1874 році під патронатом легендарного бургомістра будівля респектабельного колись готелю по вул. Незалежності № 10-10А [7, 22]. У радянські часи там працював ляльковий театр. Але франківчани вперто продовжували називати цю будівлю «готелем Камінського». Тепер на цьому місці будівля Укресімбанку. Та в часи незалежності пам'ять про знаного городянина Станіслава Ігнація Камінського, постать цікаву та суперечливу, пошановано в елегантному пам'ятнику «Бургомістра-відбудовника Станіслава» [23] та унікальному виданні «Камінський і профітролі» [20]. У цій книзі Іваном Бондаревим та Володимиром Єшкілевим уперше упорядковано матеріали, присвячені урядовцеві позаминулого сторіччя. Вона містить і перекладені Оленою Бучик українською мовою спогади самого Ігнація Камінського. Окрім того, останнім часом маємо низку інтригуючих публікацій про

«скарби Потоцьких», пошуками яких підприємливий бургомістр (а в минулому успішний контрабандист) також активно займався [24-26].

У часи ЗУНР вулиця Вузька Заболотівська отримала почесну назву героя нашої звитяги Антона Могильницького — українського поета та одного з наступників «Руської трійці» (греко-католицького священника, уродженця села Підгірки, тепер Калуша) [5, 27, 28]. Гітлерівці під час окупації дали їй ім'я штрассе Ганса Франка, генерал-губернатора Кракова [29]. У радянський період її знову було перейменовано — вже на вулицю Сталінської Конституції [5]. І тільки наприкінці липня 1956 року на відзначення 100-річчя від дня народження Великого Каменяря вулиця Вузька Заболотівська отримала сьогоденну назву — Івана Франка [5, 7-9]. І з того часу вже саме милозвуччя «вул. Івана Франка в місті Івано-Франківську» творить фантастичну лінгвістичну ауру світлого та променистого сприйняття цієї унікальної, затишної вулиці.

Як відомо, Іван Якович не тільки неодноразово відвідував Станіслав [30], певний період прагнув стати його мешканцем, але й виокремив місто в межиріччі Бистриць у своїй творчості [31]. Так, записана І. Франком «Пісня свіцька о ляхах з москалями» безпосередньо присвячена сумній події захоплення Станіслава російськими військами в 1764 році [7]. У своєму коментарі при опублікуванні цієї пісні Каменярь зазначив, що в ній відтворене «характерне для нашої території свідоцтво про настрій русинів (українців) супроти» усіх зайд-окупантів. Надруковані в газеті «Діло» дві його статті (від 7 грудня «Перед збором руського (українського) жіночого товариства в Станіславові» та 11 грудня 1884 року «Перші загальні збори руського жіночого товариства в Станіславові») присвячені небуденній події в тогочасному громадсько-культурному житті Галичини — заснуванню 9 грудня цього року на установчих зборах «Товариства руських (українських) жінок» [10]. Здебільшого перебування Івана Яковича в нашому місті було пов'язано із його невтомною громадсько-політичною діяльністю. Але якось беручи участь у станіславських диспутах молоді, «що шукала нових доріг для суспільно-політичної праці», 28-річний Іван Франко в будинку Б. Дескура зустрічає своє друге кохання — «горду княгиню» із міста межиріч Бистриць Йосифу (Юзефу) Дзвонковську [31-39]. І візити до Станіслава стають для нього трепетно солодкими. У літературі можемо натрапити на різні (часто й цілком протилежні) трактування та оцінки подарованих Каменярю долею взаємин із коханими жінками [31-45]. Така доля геніїв, що в їх глибоко особистому часто так дріб'язково і нікчемно намагаються копірситися. У випадку із Каменярем, зовсім незважаючи на те, що

Іван Якович Франко

геніальній людині-митцю властиво більшою мірою емоційно-чуттєве світосприйняття, інколи робляться, м'яко кажучи, досить дивні припущення [34, 37, 45, 46]. Наприклад, висмикується із конкретики життєвої дійсності різних періодів сказане митцем Іваном Яковичем у поезіях та особю в пригніченому стані (наприклад, за показового відсторонення Каменяря від святкування низки пам'ятних дат у 1898 році — лист до А. Кримського від 16.08.1897 р.) [39]. Тому давайте ми будемо опиратися тільки на конкретику та логіку загальновідомих фактів.

У 1883 році Іван Якович все ще стоїчно намагався якось справитись із фатальною невдачею свого першого палкого юнацького кохання та вже усвідомив, що омріяну Ольгу Рошкевич — свою «несміливу, як лілея білу, невинну, як дитина, пахучу, як розквітлий свіжо гай» — він втратив назавжди [40-42]. У листі до Агатангела Кримського він із щемливою гіркотою напише: «Наша любов тяглася 10 літ» [34-37]. А реальність для нього була безутішною — безтямно закохана в Івана Яковича та безмежно віддана йому уродженка Станіславщини (с. Лóлин — сьогодні Долинський р-н Івано-Франківської області), горда бойківська панночка ціною власного щастя безкомпромісно відмовилась переступати через волю свого батька [40-42]. А сільський греко-католицький священник Михайло ніяк не міг допустити шлюбу своєї донечки із так радикально революційно налаштованим Іваном Франком. Після арешту бунтівного студента другого курсу філософського факультету Львівського університету за участь у таємній соціалістичній організації в сім'ї Рошкевичів поліція здійснила ретельний трус [40]. На щастя, Ольга встигла заховати деякі листи та

книжки на пасіці. Та о. Михайло не тільки категорично відмовляється благословити шлюб доньки, а й суворо забороняє будь-які стосунки членам своєї сім'ї з ув'язненим І. Франком. Дочці він запропонував готуватись до одруження на її вибір... окрім «того бунтівника». Родичі та друзі жертвовно намагались допомогти закоханим. Молодший брат Ольги Ярик був незмінним та самовідданим зв'язковим закоханих. Дійшло до того, що палкий прихильник творчості Івана Франка Володимир Озаркевич вирішив жертвовно прислужитись за-для їхнього щастя [40, 41]. Проте він і сам неабияк симпатизував панночці Ользі. Та в щирому пориві молодий священник В. Озаркевич (син посла австрійського парламенту, рідний брат письменниці Наталії Кобринської та засновника «Народної Лічниці» Євгена Озаркевича) пропонує О. Рошкевич фактично фіктивний шлюб. І 14 вересня 1879 року та, що «була Рошкевич, стала Озаркевич», і це давало закоханим ще якусь надію поєднати в майбутньому їхні долі. Та тягар їх випробувань виявився занадто важким... І ось Іван Франко і Ольга Рошкевич у 1884 році на вокально-декламаторських вечорницях на честь завершення мандрівок студентів Карпатами танцюють свій вальс прощання [40]. Зміст їх прощальної розмови, окрім них, є відомим тільки провидінню. Та в 1886 році в Озаркевичів вже народжується синочок Йванко, а в 1890 р. — донечка Олена. Але біль розчарування від втрати їхнього кохання супроводжуватимуть Ольгу Рошкевич та Івана Франка до кінця їхнього життя. Розпука незбутого вже не відпустить їх ніколи: як вони не зуміли вберегти своє кохання, так і не змогли відпустити одне одного. У Франковій літературній творчості любов до Ольги Рошкевич увіковічено в збірках «З вершин і низин» (у розділі «Картка любові»), у деяких віршах «Зів'ялого листа» і «З днів журби». У 1886 році він видав під її дівочим іменем збірку лонинських «ладкалок» (*Zbiór wiadomości antropologii krajowej — Akademja Umiejętności w Krakowie, t.X. dz.*). Переклад Гайне «Скін богів» він також присвятив Ользі, а в оповіданні «На дні» постать Галі є прототипом Ольги. Наприкінці життя вже важко хворий Іван Якович проситиме Михайлину Рошкевич вмовити сестру прийти до нього попрощатись. Та Ольга рішуче відмовилась... Пізніше пояснювала, що «...не могла дивитися на руки, які її обнімали... хотіла залишити його у своїй пам'яті юним»² [39].

Цілком очевидно, як боліло Ользі Рошкевич, що доля не дала їй змоги стати на важкій тернистій дорозі поруч із Каменярем... і не вона стала йому непохитною опорою в житті, зрештою не вона... а інша Ольга подарувала щастя продовження родовету Франків. Своїй сестрі

Михайлині вона суворо заповіла покласти її у труну під голову всі Іванові листи. 30 травня 1935 року, ідучи за межу життя, Ольга Рошкевич і на 79-му році так і не змогла розлучитися із згадками про свого коханого і назавжди забрала їх із собою [40].

А тоді, у 1884 році життя поволи брало своє. Тимчасові захоплення [34, 43, 44] і титанічна громадсько-політична діяльність Каменяра були тільки здатними дещо притлумити біль втрати першого кохання. Дослідники стверджують: «Між Ольгою та Юзефою було багато спільного — витонченість натури, шляхетність, делікатність, краса, самопожертва наче дублювала одну жінку в іншій» [33]. Ну вже якщо вести мову про «спільне» уродженець Галичини за безмежного різнобарв'я їх етнічного походження, то віртуозніше за геніального галичанина Леопольда фон-Захер Мазоха сказати й годі. Його «Жіночі образки з Галичини» щодо чуттєвої спорідненості, привабливої ошатності та властиво по-жіночому дуже відповідального світосприйняття галичанок є дуже влучними [47]. А властива їм самовідданість чудово продемонстрована С. Андрухович в її романі-бестселері «Фелікс Австрія» (Видавництво Старого Лева, 2019 р., 288 с.), що екранізований у фільмі «Віддана». Тут потрібно розуміти, що галичанки є самодостатніми представницями прикарпатської мультикультурної громадянської спільноти, яка творилася тисячолітньою історією на основі культурного середовища толерантного бойківського краю на спільних засадах європейського світосприйняття.

У «Нарисі історії українсько-руської літератури до 1890 р.» Іван Якович писав, що «з університету я познайомився також з двома станіславськими учениками Дзвонковським і Феліксом Дашинським...» [48]. Очевидно, що брат Владислав і познайомив Йосифу Дзвонковську з Іваном Франком. Попри всю суперечливість поглядів, викладених різними дослідниками на їх стосунки, аналіз поданих ними ж фактів, безперечно, свідчить про взаємність між ними щирих та сильних почуттів. Зрештою, вже 16 червня 1884 року І. Франко просить українську поетесу Уляну Кравченко писати йому до Станіслава саме на адресу Й. Дзвонковської [33]. Але... знаючи про свою, тоді невиліковну недугу, «горда княгиня» із Станіслава відмовляється від пропозиції одружитись [35, 38, 44]. Зрештою, до вродливої Й. Дзвонковської сваталось багато, та... відповідальна галицька панночка, не бажаючи створювати для когось проблеми, без особливих пояснень просто всім відмовляла. Однак, співпереживаючи щирість страждань І. Франка (та і його сприйняття відмови в причині її шляхтанського походження), вона все ж відкрила йому свою сумну таємницю. Юзефі було тільки тридцять років, коли її серце

² Йдеться про характерні для ревматоїдного артрити деформації китиць.

зупинилось [49]. Тільки тридцять... Каменяр присвятив Юзефі Дзвонковській десять віршів, з яких два — польською мовою. В останньому вірші, написаному вже після її смерті, він написав: «Вона умерла! — Ні, це я умер». Так трагічно закінчилось і друге станіславське кохання І.Я. Франка... Спомин про нього залишив свій черговий рубчик у зраненому серці Каменяра, а портрет загадкової панночки з маками у волоссі — коханої «Франкової Беатріче» із Станіслава (картина М. Ройзнера) завжди висів у його робочому кабінеті [34]. За однією із романтичних легенд міста підгір'я Карпат, на могилі Юзефи Дзвонковської і в сьогодення (чи то за дивним збігом, чи то за втручанням невідомих сил), але щороку з'являється букетик свіжих та ніжних фіалок [49]. Могила знаходиться в меморіальному сквері за 100 метрів від монументу Івану Франку.

Меморіальна плита на могилі Юзефи Дзвонковської, її сестри та матері. [https://www.radiosvoboda.org/a/1808548.html]

Ірена Книш у передмові свого видання до 100-річчя з дня народин І. Франка безпосередньо зазначає, що завданням її публікації є «пригадати українським жінкам Того, хто їх любив, страждав через них, навчав їх, виховував і вивів на широку арену культурного й громадсько-політичного життя свого народу» [36]. Привабливість молодого інтелектуала та його щиро поважне сприйняття жіноцтва у всьому як рівноправного партнера інтригували, зачаровували та неймовірно імпонували галицьким панянкам. Але ж жорсткі реалії тогочасного суспільного життя українського політика в окупованій Галичині вимагали від близьких до Каменяра бути готовими до важких випробувань, а то й зречення та самопожертви. І далеко не всі були готовими до цього.

Дослідники життєвого шляху Івана Яковича дискутують про його перше, друге чи третє кохання [32, 34, 35, 37, 44-46]. Зрештою, це закономірно, що в митця, який мав осяйну потугу

створити ніжно-трепетну поезію «Ой ти, дівчино, з горіха зерня...», було непересічне відчуття гармонії жіночої краси і постійна естетична потреба в музі. Та беззаперечним фактом є те, що любов'ю і жінкою всього життя Івана Яковича Франка змогла стати тільки уродженка козацького краю Слобожанщини (нині с. Осоївка Краснопільського району Сумської області) чарівна панночка Ольга Федорівна Хоружинська [50-53]. Горда слобожанська шляхтанка походила із достойного стародавнього українського роду Хоружинських та гетьмана Дем'яна Многогрішного. В її правилах було долати життєві незгоди, незважаючи на обставини, що склалися. Тож закохана в Івана Яковича Ольга Хоружинська категорично відмовилась сприймати застереження найближчих родичів щодо одруження з опальним галичанином і дала щедre продовження родоводу Франків у трьох синовках (Андрій, Тарас, Петро) та донечці Анні [51, 54-56]. Вона не тільки зуміла опанувати чуже їй галицьке середовище, але, зважаючи на родовід своїх дітей, фундаментальна, послідовна у всьому та високоосвічена пані Ольга зробила глибоку історичну розвідку «Карпатські бойки і їх родинне життя» [57]. Для Каменяра вона стала вірною опорою, люблячою дружиною, турботливою матір'ю їхніх дітей. Ольга Федорівна із щирою завзятістю, незгасною енергією допомагала йому у творчій роботі, завжди підставляла своє плече, щоб у побуті було якнайменше негараздів. Нерідко сприяла Івану

Андрій (перший зліва), Петро (стоїть у центрі), Тарас (перший справа), Анна (сидить у центрі). Львів, 1902 р. [https://frankolive.wordpress.com/2019/06/17/петро-франко-перевраний-полім/]

Яковичу вирішувати видавничі справи та реалізувати поліграфічну продукцію. Пані Ольга здобула чудову освіту: закінчила Харківський інститут шляхетних панянок, вищі жіночі курси в Києві. Досконало володіла англійською, французькою, німецькою, російською мовами. Жінка з чистим сумлінням, відповідальна в усьому, пані Ольга, не вагаючись, витратила увесь свій посаг на видання книг Івана Яковича, його навчання й отримання ним вченого звання. Маючи контакт із галичанками, що безпосередньо стояли біля витоків українського фемінізму, і відстоюючи гендерну рівноправність, вона до кінця свого життя залишилась турботливою Берегинєю родини Франків. І доля подарувала їй близьку за духом невістку (дружину синопця Петра) Ольгу-Марію з родини галичан Білевичів [58], яка вже, у свою чергу, на батьківщині свекрухи (Слобожанщині — у Харкові) у 1931-1936 роках турботливо оберігала родину Франків. А відійшовши в засвіти, самовіддана дружина Івана Яковича Франка залишилась із ним поруч і похована неподалік від чоловіка всього свого життя на Личаківському цвинтарі, на полі № 4 із скромним, дуже скромним, надгробком.

**Ольга Федорівна
Франко-Хоружинська**

Іван Якович Франко всю свою любов та безмежну вдячність жінці всього свого життя увіковічив у досі так і не надрукованій поезії «Моїй дружині» [53]. І ось декілька зворушливих рядків із неї:

...
Спасибі тобі, моє сонечко,
За промінчик твій — щире словечко!

...
В слоту зимню, в днину млистую
Я дорогою йду тернистою;
Кого я любив, ті забулися,
А з ким я дружив — відвернулися.

...
То ж за дар малий, а безцінний твій,
Що, мов цвіт, скрасив шлях осінній мій,
За той усміх твій не вдослід журбі
Спасибі тобі! Спасибі тобі!

Іван ФРАНКО

Написано 27 січня 1887 р.,
досі не друковано

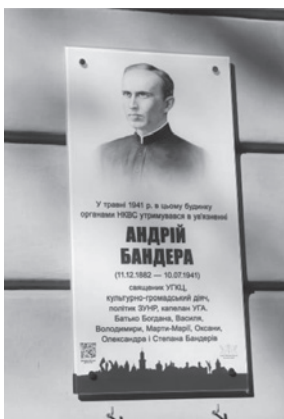
Перебуваючи в нашому місті-перлині, Іван Якович гостював і на вул. Вузькій Заболотівській (тоді вже Камінського) у свого соратника Мелітона Осиповича Бучинського, нотаріуса, літературознавця, одного із засновників філії станіславівської «Просвіти» [17, 60, 61]. У 60-х роках XIX століття родина Бучинських мала помешкання на Великій Заболотівській, 23 (будинок не зберігся). А вже згодом Бучинські звели ще й кам'яницю на Вузькій Заболотівській (сьогодні Івана Франка, 27) [17]. Там у 1890 роках Мелітона Осиповича, окрім І.Я. Франка, відвідували М. Драгоманов, український економіст М. Зібер та Ю. Федькович [7, 17]. А в 1939-1941 роках у СШ № 2 на тодішній вулиці Сталінської Конституції навчалася Зіновія Франко, дочка Тараса Франка і внучка І.Я. Франка, відомий український мовознавець [7].

На вулиці І. Франка знаходяться давні престижні станіславські школи із славною історією [5, 62, 63]. Та не завжди тут амбітна молодь межиріччя Бистриць здобувала освіту. У 1939-1941 роках у будівлі СШ № 5 знаходилось управління НКВС, яке перетворило «золотий» вересень у «кривавий», та два наступні роки — у п'яту терору та страху [7]. У період гітлерівської окупації — гестапо, а радянської — знову НКВС. Саме тут, у травні 1941 року, утримувався батько провідника ОУН Степана Бандери, отець Андрій. 15 жовтня 2019 року на фасаді СШ № 5 було відкрито анотаційну дошку пам'яті Андрія Бандери [64].

На вулиці Івана Франка знаходяться два лікарняних заклади — один із корпусів обласного фтизіопульмонологічного диспансеру та міська поліклініка № 3. Вишукана добротна будівля поліклініки має особливу ауру і цікава тим, що в ній до 1939 року знаходилася Каса хворих — перший

На передньому плані будинок, що належав Мелітонові Бучинському, нотаріусу, літературознавцеві, одному із засновників філії станіславівської «Просвіти», соратникові І. Франка. Очевидно, І. Франко бував гостем у цьому будинку (вигляд у 1913 році та в сьогодення). [<https://westnews.com.ua/stanislawiv-vchora-i-sogodni-yak-viglyadala-vulitsya-franka-100-rokiv-tomu-foto/>]

Анотаційна дошка пам'яті Андрія Бандери на фасаді СШ № 5. [<https://mi100.info/2019/10/15/u-frankivsku-vidkryly-annotatsijnu-doshku-andriyu-banderi-foto/>]

у нашому місті прототип закладу страхової медицини [7]. У 1978 році поруч із поліклінікою було споруджено скромне погруддя Великого

Каменяра, «що немов виростає зі скелі» роботи скульптора А. Болюка [5]. Справжньою прикрасою історично складеної унікальної самобутності архітектури вул. Івана Франка є центральна частина сучасного корпусу обласного фтизіопульмонологічного диспансеру — майже сторічна будівля лічниці Гутта [65, 66]. Із нею пов'язана не одна інтригуюча станіславська бувальщина [67]. Автору ще доводилось чути, як представники старшого покоління франківчан жартома (та від того не менш щирсердечно) бажали молодят «не

Центральний вхід до Івано-Франківської міської поліклініки № 3

Погруддя Каменяра поруч з Івано-Франківською міською поліклінікою № 3

затягувати і щасливо подолати шлях від Скрута до Гутта». А передісторія цієї станіславівської приповідки така.

У міжвоєнному Станіславі великою популярністю користувалась «цукерня Скрута», що знаходилася по вул. Казимирівській, 4 (нині вул. Мазепи) [68]. Власник кафе-кондитерської, Володимир Скрут, свого часу успішно пройшов повний вишкіл у ремісничній школі Станіслава за фахом «кондитер» і мав невеличке виробництво, де готував найрізноманітніші солодоші за власною рецептурою. Тож у його кафе-кондитерській було все, щоб догодити дамі серця. Зрештою, готову продукцію возили по всіх повітах станіславівського воєводства. Особливою популярністю користувалось знамените скрутівське морозиво на молоці і жовтках. Практично жоден «цукерково-букетний період» станіславівських парочок не обходився без відвідин цього закладу. Зрештою, «любовні маршрути» станіславівських романів, які успішно розвивалися завдяки відвідинам «цукерні Скрута», знаходили своє логічне продовження в «пологовому санаторії», що розміщувався в приватній клініці доктора Яна Гутта по вул. Камінського (нині вул. Франка) [69]. Тому

Кондитерська Володимира Скрута (на вул. Казимирівській, 4 — нині вул. Мазепи)

Приватна клініка доктора Яна Гутта «Пологовий санаторій» на поштівці з колекції Зеновія Жеребецького. [https://report.if.ua/uncategorized/slidamy-starogo-stanyslavova-klinika-doktora-gutta/]

в міжвоєнний період у місті межиріч Бистриць так і говорили: «Починається в Скрута, а закінчується в Гутта».

Історія будівлі Івано-Франківської клінічної лікарні на вул. Івана Франка, 17 цікава [65, 69, 70]. У ній, починаючи від періоду «пологового санаторію», згодом міської терапевтичної та хірургічної клініки, а сьогодні вже й обласного фтизіопульмонологічного центру, було проліковано десятки тисяч франківчан. Тут отримало класичний клінічний вишкіл та самовіддано трудилось не одне покоління прикарпатських медиків³. Її стіни пам'ятають і подих звичаги керівника терапевтичної клініки кафедри пропедевтичної терапії та засновника кафедри внутрішньої медицини стоматологічного факультету ІФНМУ галицького професора-інтерніста М.М. Бережницького.

Все почалося із того, що січневі номери станіславських газет повідомили таке: «Лічниця доктора Яна Гутта. Пологовий відділ відкритий 1.01.1926 року. Нормальні пологи — 150 злотих за 10 днів, аномальні — 200 злотих за 10 днів» [65, 67]. Також повідомлялось, що раз на тиждень доктор Гутт приймає пацієнтів безоплатно. Будівлю остаточно добудували тільки в жовтні 1927-го, а на початку 1928 року вже почало працювати й хірургічне відділення.

Так виглядало повідомлення про відкриття лічниці доктора Яна Гутта. [https://westnews.com.ua/stanislawiv-vchora-i-sogodni-yak-viglyadala-vulitsya-franka-100-rokiv-tomu-foto/]

Кошторисна вартість будівлі становила 220 000 злотих. Проект виконав місцевий архітектор Т. Ковальський [65]. Будівля стала цікавим зразком перехідного періоду між сецесією та функціоналізмом. Родзинкою стало влаштування над головним входом відкритої відпочинкової тераси, що спирається на спарені колони. Головною

³ Окрім короткого періоду кінця 30-х — початку 40-х років. У середині 30-х років з Я. Гуттом велися напружені переговори про викуп державою приміщення клініки. Він довго пручався, але фінансова криза все ж вимустила його продати лічницю-санаторій улітку 1939-го. Туди перемістилась польська гімназія з вулиці Казимировської (Мазепи, 20). У радянський час у будівлі розпочала свою діяльність міська лікарня № 2.

Вигляд лічниці Гутта до зведення бокового корпусу. [<https://pravda.if.ua/legendy-stanyslavova-vid-skruta-do-gutta/> та <https://gkpress.if.ua/sprava-chesti-doktor-gutt-mostovij/>]

окрасою кам'яниці є два симетричних наріжних еркери — декоративні аналоги замкових оборонних веж. А вже за проектом відомого прикарпатського архітектора Лукії Лукомської в 1976-1977 роках до центральної частини лікарняної будівлі було добудовано боковий корпус із боку вулиці Драгоманова [65, 71]. У середині 90-х років лікарня стала одним із корпусів обласного фтизіопульмонологічного центру. Ця лікарняна будівля тішить франківчан своїм затишком вже майже сотню років.

Відтак декілька слів про власника клініки доктора Яна Гутта [65, 72], який здобув у місті славу не тільки талановитого гінеколога та хірурга, а й «найсильнішого лікаря» та поліглота (окрім рідної польської, добре знав латину, грецьку, українську, російську, французьку, німецьку, а ще сербську й хорватську). Життя його нагадує пригодницький роман. Народився він у 1886 році в селищі Пороніні високогір'я Карпат (Татри) у багатодітній родині горянина Мос-тowego. У дитинстві малий Ян-Івась пас вівці на полонині. Потім вчився в краківській гімназії, служив в армії, дезертирував і скитався Європою. Осів у швейцарському Базелі, де вступив на

Ян Гутт-борець «Чорна Маска» [4]. [<https://report.if.ua/istoriya/vlasnyky-realnosti-stanyslavova-ii-komu-nalezhal-najkrashchi-kamyanyci-mista-foto/>]

медичні студії. Грошей на науку бракувало, тож Ян підробляв у цирку як борець. Виступав під чорною маскою, оскільки студентам категорично заборонялось брати участь у платних виступах. Дізнавшись, що у Франції формують польську армію генерала Галлера, не вагаючись, рушив до Парижу, де й очолив медичну службу дивізії. У 1920-му як зв'язковий офіцер англо-французької місії прибув до Станиславова. У місті межиріччя Бистриць Ян Гутт підкорив серце станіславської красуні, доньки бургомістра — вродливої Ізабелли Штигар [73]. Тож після демобілізації оселився в Станиславові, де завдяки приданому, особистим заощадженням та банківським кредитам збудував власну клініку. Довго зберігав чудову спортивну форму, професійно займався боротьбою та активно готувався до Олімпіади в Амстердамі в 1928-му. Подружжя Гуттів виховувало синопка Єндрка і двох донечок — Яніну та Анну. Вже за першої хвилі репресій німецьких окупантів у Станиславові (13 серпня 1941 року) доктора Гутта арештували, місце його страти та поховання невідоме.

У другій половині минулого сторіччя на місці одноповерхових забудов вулиці І. Франка з'явилися багатоповерхові будинки як житлового, так і громадсько-культурного призначення. На перехрестях вулиць І. Франка, Січових Стрільців та Незалежності в 1970 році було відкрито Будинок художника. Його оздобили рельєфно-мозаїчною композицією на тему різних видів мистецтва, а у виставковому залі можна було побачити нові твори наших художників й придбати вироби народного і професійного промислу. На перетині із вулицею М. Драгоманова в 1962-му на місці будинку полковника Коперницького, у якому, до речі, мешкав перший редактор культової газети «Кур'єр Станиславовський» Агатон Гіллер, звели житлову п'ятиповерхівку для персоналу обкому партії [74]. У 80-х рр. на її першому поверсі працювало популярне кафе «Медівня». Його

інтер'єр був створений художником Опанасом Заливахою — репресованим-шістдесятником. Серед співробітників Івано-Франківської клінічної міської лікарні № 2 була неабияка когорта затятих кавоманів. Для них невеличке затишне кафе було улюбленим місцем, де можна випити філіжанку запашної кави та погомоніти. Інколи його відвідували й службовці та візитери двох розташованих на вулиці Івана Франка державних установ — обласного управління МНС та філії проектного інституту «Діпромисто».

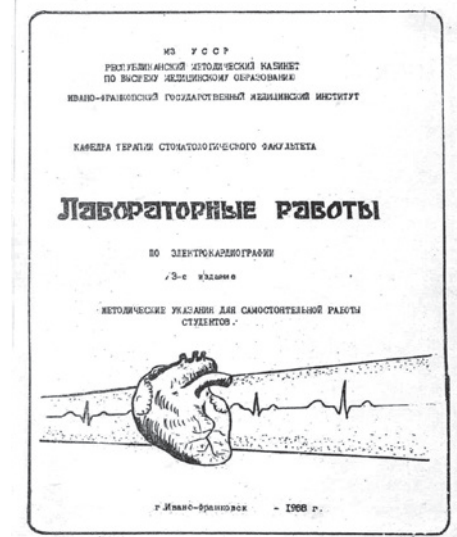
Очолювана професором М.М. Бережницьким терапевтична клініка органічно гармонізувала із вишуканою атмосферою названої на честь Каме-няра затишної вулиці міста межиріч Бистриць. Вишкolenий та високопрофесійний колектив кафедри пропедевтичної терапії бездоганно провадив належну лікувально-консультативну та педагогічну діяльність. Її керівник — фахівець-інтерніст високого ґатунку, харизматичний трудівник та невинуватий оптиміст, Людина з великої літери із невичерпною енергією

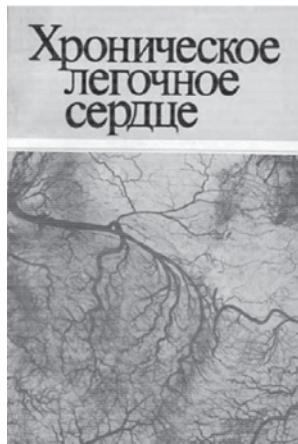
Колектив кафедри пропедевтичної терапії ІФДМІ (професор М.М. Бережницький у першому ряді в центрі)

особистим прикладом невтомно генерував творчу наснагу у ввіреному йому колективі. Ентузіазм Мирослава Миколайовича та привнесені ним перспективні ідеї пожвавили науково-педагогічну діяльність кафедри і дуже швидко дали належні результати. Його щире бажання та вміння згуртувати навколо себе однодумців дозволило в короткий час підготувати та видати ґрунтовні методичні посібники щодо фізикальної та електрографічної діагностики [75-77]. Із кожним перевиданням вони постійно вдосконалювались. Лекції професора М.М. Бережницького вирізнялись чіткістю та доступністю. Його вміння логічно поєднати в лекції оглядову, демонстраційну та інформаційну компоненти дуже imponувало студентам.

Трепетне ставлення керівника клініки до належного забезпечення кафедральної лабораторії приладами для наукових досліджень забезпечило успішне виконання кафедрою комплексної галузевої науково-дослідної роботи щодо розробки підходів до ранньої діагностики, лікування та профілактики розвитку синдрому легеневого серця в пацієнтів із неспецифічними запальними захворюваннями легень. Отримані результати проведених вже на базі Івано-Франківської клінічної міської лікарні № 2 клінічних досліджень стали завершальним етапом амбітного наукового пошуку галицького професора-інтерніста Бережницького М.М. із проблеми хронічного легеневого серця в клініці внутрішніх захворювань. У межах інформативності наявних на той час лабораторно-інструментальних засобів і методологічних підходів до вивчення синдрому хронічного легеневого серця Мирослав Миколайович логічно завершив свою фундаментальну науково-дослідну роботу конкретним визначенням меж та можливостей ранньої діагностики, лікування й профілактики розвитку легенево-серцевої

недостатності в пацієнтів із неспецифічними запальними захворюваннями легень. Поставлене перед ним на початку далеких 60-х років його Вчителем професором М.Л. Авіосором завдання вивчення актуальної проблеми внутрішньої медицини — синдрому хронічного легеневого серця було блискуче завершено. Свої багаторічні оригінальні наукові дослідження професор М.М. Бережницький поетапно систематизував та ретельно виклав у дисертаційних роботах «Гемодинамічні розлади та коронарний кровоплин у хворих із синдромом легеневого серця» (1964) та «Клініко-анатомічні матеріали до проблеми хронічного легеневого серця» (1971), комплексний галузевий науководослідній роботі (1981) і знаковій монографії «Хроническое легочное сердце» (1990) [78]. У них було узагальнено встановлені фундаментальні закономірності адаптивно-компенсаторних механізмів коронарного кровоплину та морфофункціональних змін структур міокарда за легеневої гіпертензії і віртуозно описано клінічну картину їх проявів. У монографії системно викладено актуальні аспекти синдрому легеневого серця з позиції взаємодії функціональних систем та закономірностей багаторівневої реалізації адаптивно-компенсаторних механізмів організму. За цього конкретика реалізації такої взаємодії чітко визначена щодо всіх основних функціональних рівнів — організму, кардіореспіраторного комплексу, окремих систем та органів, трофокапілярного обміну, клітин та субклітинних структур. Відтак для практичної медицини було запропоновано доступні та чіткі критерії оцінки досконалості їх взаємодії, і це надало можливість належно визначати прогноз перебігу легенево-серцевої недостатності в пацієнтів із різними формами хронічного неспецифічного запального захворювання легень. Сьогодні для фахівців-інтерністів ця фундаментальна монографія є бестселером і в сучасності залишається чи не єдиною в царині фундаментального трактування патогенезу синдрому хронічного легеневого серця за канонами системної адаптації організму до поєднаної дії легеневої гіпертензії, гіпоксії, інфекційно-токсичного впливу, підвищеного внутрішньогрудного тиску, мікрогемодициркуляторних порушень та ендотеліальної дисфункції. Тож час засвідчив, що професор М.Л. Авіосор далекоглядно і безпомилково визначив гідну особистість для продовження вчення свого Вчителя, академіка

Миколи Дмитровича Стражеска, про хронічну недостатність кровообігу. Медична спільнота має повне право пишатись фундаментальними науковими дослідженнями блискучого галицького професора-інтерніста Мирослава Миколайовича Бережницького.

Мій науковий та клінічний вишкіл під керівництвом мого дорогого першого Вчителя почався в 1979 році. Тоді я, студент 3-го курсу, успішно склавши фундаментальний курс пропедевтичної терапії самому завідувачу кафедри професору М.М. Бережницькому, осмілів настільки, що після загального оголошення результатів іспиту просто підійшов і запитав дозволу порадитись щодо ідеї, яка не давала мені спокою. Складаючи іспит, був приємно здивований його бажанням зрозуміти, наскільки я реально володію практичними навичками, розумію логіку клінічного обстеження та можу трактувати отримані дані. Відповідь професора М.М. Бережницького мене також приємно здивувала. У післяекзаменаційній суеті, у повному розумінні цього слова — «атакований» співробітниками клініки звідусіль, Мирослав Миколайович зупинився і цілком серйозно сказав, що зараз буде коротка кафедральна нарада, а через 45 хвилин може вислухати мене в себе в кабінеті. І рівно через 45 хвилин вже мав нагоду коротко викласти своє розуміння переваг комплексу дихальних вправ із роздільним діафрагмальним, грудним та ключичним диханням при легених захворюваннях. Мирослав Миколайович поцікавився, звідкіля таке розуміння. Я відповів, що за наявності певних проблем із власним здоров'ям маю практичний досвід ефективності почерпнутого із літератури підходу до лікувальної дихальної фізкультури. У його дієвості переконався особисто і тому маю бажання провести клінічні дослідження щодо ефективності комплексу таких вправ. Мирослав Миколайович запропонував практично продемонструвати весь комплекс. Подивившись і помовчавши якось мить, він по-діловому сказав, що згоден дати можливість вивчити їх клінічну ефективність, та для цього потрібно засвоїти і навчитись самому проводити лабораторно-інструментальні дослідження (для початку — виконувати спірографію та визначати рівень систолічного тиску в легеневій артерії за опосередкованою методикою С.А. Душаніна [79]). Тут же зауважив, що реально робити в клініці дослідження я зможу тільки під час літніх канікул, а опрацьовувати зібраний матеріал треба буде протягом навчального року. І вже далі конкретно зауважив, що оскільки сесія закінчилась сьогодні успішним іспитом із пропедевтичної терапії, то потрібно завтра вранці бути на кафедрі і починати засвоювати лабораторно-інструментальні методики.

Вже зранку наступного дня я був представлений завідувачам кабінету функціональної

діагностики та терапевтичного відділення. І тут мені знову неймовірно пощастило. Була середина травня, і місце медсестри кабінету функціональної діагностики виявилось вакантним. Тамарі Степанівні доводилось самій проводити дослідження, а тільки потім робити заключення по даним ЕКГ та спірограм. Я радо погодився спробувати вже сьогодні проводити дослідження під її керівництвом. Завідувачці кабінету функціональної діагностики такий підхід сподобався. І завдяки її чітким поясненням та терпінню я вже через тиждень міг взяти одноканальний електрокардіограф і самостійно в післяопераційного хворого в хірургічному відділенні записати електрокардіограму. З часом Тамара Степанівна поцікавилась, на якому я курсі, а з'ясувавши, що я вже закінчив 3-й курс, домовилась про моє працевлаштування на літній період на посаду медбрата кабінету функціональної діагностики. Завжди із глибокою вдячністю згадую її доброзичливість та настанови.

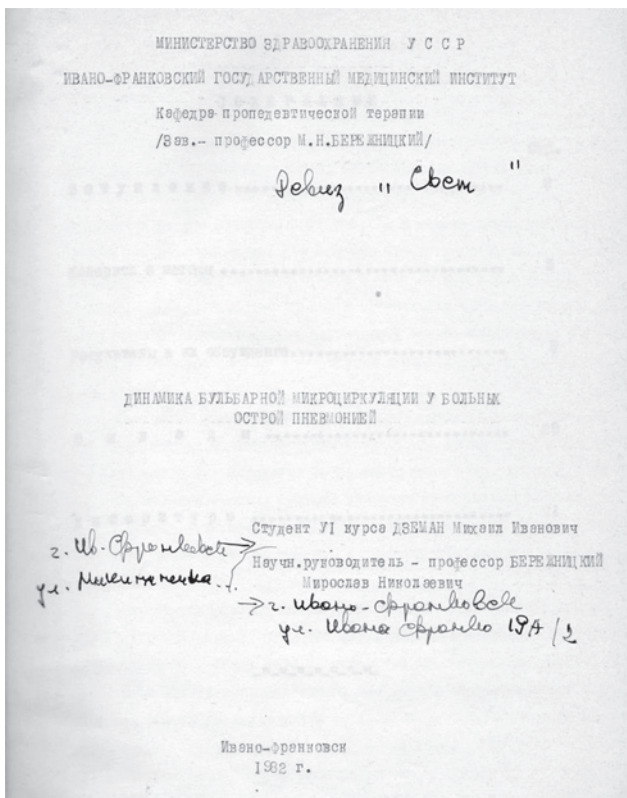
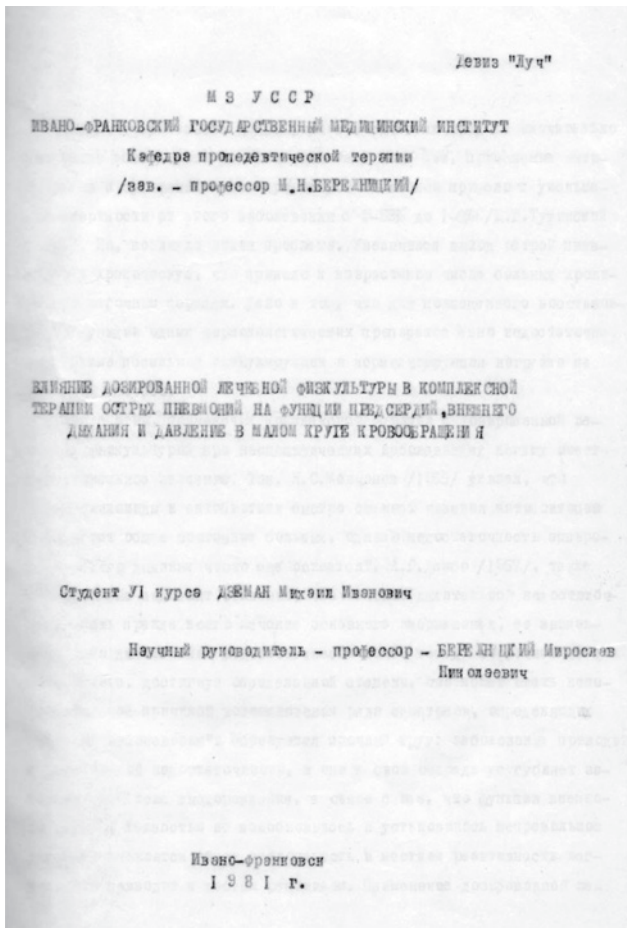
Далі Мирослав Миколайович представив мене доценту Бабенко Ніні Олександрівні. Вона керувала підготовкою інтернів і завідувала кафедральною лабораторно-інструментальною лабораторією. Завдяки її прихильному ставленню та дозволу завідувача кафедри професора М.М. Бережницького я отримав можливість проводити під час літніх вакацій в її просторому кабінеті заняття дихальною гімнастикою та обстежувати хворих. Правда, завідувачка терапевтичного відділення Ярослава Іванівна без особливого ентузіазму поставилась до прохання Мирослава Миколайовича посприяти мені в організації проведення лікувальної дихальної гімнастики у хворих із пневмонією. Особливо її турбував дозвіл керівника клініки робити запис в історії хвороби щодо дат початку і закінчення проведення занять лікувальною фізкультурою. Та після наполягань Мирослава Миколайовича все ж було узгоджено, що я робитиму запис про проведені заняття ЛФК із конкретним зазначенням дат вже при виписці пацієнтів із стаціонару на етапі підготовки історій до здачі в лікарняний архів. Через декілька десятків років, вже здійснюючи лікувально-консультативну роботу доцента в доручених мені лікарняних відділеннях, я часто посилався на цей приклад відповідального ставлення до належного оформлення історій хвороби пацієнтів завідувачкою терапевтичного відділення Івано-Франківської клінічної міської лікарні № 2, заслуженим лікарем України Ярославою Іванівною Юрак.

І на кінець Мирослав Миколайович особисто попросив посприяти мені в налагодженні занять дихальною гімнастикою й вихованку Львівського інституту фізичної культури, інструктора-методиста кабінету ЛФК та масажу клініки Лесю Ярославівну. За відсутності окремого кабінету вона проводила реабілітаційну ЛФК для лежачих пацієнтів

хірургічного відділення безпосередньо в палатах. ЛФК у пацієнтів терапевтичного та алергологічного відділень не мала популярності, але при особистому зверненні лікуючого лікаря Лесю Ярославівна запрошувала пацієнтів у свій скромний кабінет масажу і фахово розробляла для них індивідуальний комплекс лікувальних фізичних вправ. Її рекомендації щодо способу організації занять дихальною гімнастикою в конкретних умовах клініки кафедри пропедевтичної терапії були для мене дуже важливими. Лікувальним масажем Лесю Ярославівна володіла віртуозно і мала непересічний авторитет серед пацієнтів клініки.

Після такого доброзичливого ставлення та прихильної допомоги в належній організації моїх клінічних досліджень я з ентузіазмом пропрацював у клініці до 20-х чисел серпня. Загалом було обстежено біля 60 пацієнтів із пневмонією. Не обійшлося, правда, і без проблем. Кафедральний багатоканальний електрокардіограф «Красногвардеец» у середині вересня вийшов із ладу. Майстер при огляді встановив, що причиною є залитий чорнилами електронний модуль. Довелось електрокардіограф відправляти на ремонт на завод-виробник. Мені було дуже незручно перед Ніною Олександрівною. Безперечно, це далась взнаки недосконалість моєї підготовки «на марші» до роботи з апаратами функціональної діагностики.

Після статистичного аналізу з'ясувалось, що пацієнти із пневмонією, у комплексному лікуванні яких застосовувалась дихальна гімнастика, перебували в стаціонарі на 2,5 ліжко-дні менше. Тож, я окрилено взявся опрацьовувати отримані результати їх обстежень. Мирослав Миколайович терпляче возився зі мною. За його порадою до вивчення, окрім динаміки показників зовнішнього дихання та систолічного тиску в легеневій артерії, було включено й аналіз функції передсердь. Але коли розраховані показники було зведено в таблиці і закінчено статистичну обробку отриманих результатів, Мирослав Миколайович запропонував зупинитись... та не для відпочинку. Кафедра придбала для своєї наукової лабораторії щільну лампу. Вчитель настояв на негайному освоєнні методики мікрогемоциркуляції бульбарної кон'юнктиви. Вивчення стану мікроциркуляції тоді набувало все більшої популярності. Коли ж це завдання було виконано, тоді була продовжена робота над описом отриманих улітку результатів та формуванням висновків. До кінця 1979-1980 рр. навчального року отримані результати було описано. Восени 1980 року на міжнародній студентській конференції в Єревані моя наукова робота з вивчення динаміки показників функції передсердь, зовнішнього дихання та систолічного тиску в легеневій артерії у хворих на пневмонію в процесі комплексної терапії із дозованою

Правки, внесені особисто рукою Вчителя

дихальною гімнастикою була відзначена дипломом I ступеня. За матеріалами цієї роботи було надруковано дві статті в журналі «Врачебное дело» і тези в збірнику міжнародної конференції. Отримані результати навіть були включені в короткий розділ щодо фізичної реабілітації хворих із легенево-серцевою недостатністю комплексної галузевої науково-дослідної роботи.

В подальшому і за матеріалами вивчення стану мікроциркуляції у хворих на пневмонію також було подано роботу на конкурс молодих вчених, надруковано одну статтю в журналі «Врачебное дело» і тези — у збірнику тез республіканської наукової конференції. На 4-6-му курсах я був затятим учасником студентського наукового руху та входив до Ради СНТ інституту.

На превеликий жаль, по закінченню Alma mater жодного шансу продовжити наукові дослідження під керівництвом мого дорогого першого Вчителя, професора Мирослава Миколайовича Бережницького доля мені не дала. Та, незважаючи на це, Мирослав Миколайович продовжував мною опікуватись і залучив мене до написання та підготовки до друку його монографії «Хроническое легочное сердце». Завдяки його турботі я мав можливість брати участь у знакових наукових терапевтичних форумах, що відбувались в Івано-Франківську. У 1983 році Вчитель категорично наставляв на моїй доповіді «Булбарная микроциркуляция при острой пневмонии» на симпозиумі «Микроциркуляция в клинике внутренних болезней» у нашій Alma mater. Мирослав Миколайович особисто узгодив моє відрадянження до Івано-Франківська із моїм керівником по інтернатурі в Київському медичному інституті на кафедрі професора О.А. Пятака. А під час Всесоюзного пленуму терапевтів у затишній клініці на вулиці Івана Франка, 17 у професора Бережницького М.М. гостювали провідні пульмонологи Гліб Борисович Федосеев та Олексій Миколайович Кокосов. Я пишаюсь тим, що Мирослав Миколайович, представляючи їм своїх співробітників, назвав мене своїм учнем. Я трепетно виконав доручення Вчителя бути гідом у професора О.М. Кокосова при його ознайомленні з Івано-Франківськом. Завдяки цьому в 1985 році я мав можливість ознайомитись із діяльністю провідних відділень Всесоюзного науково-дослідного інституту пульмонології Мінохоронздоров'я СРСР в Ленінграді. За дорученням професора Бережницького М.М. (як голови Івано-Франківського обласного товариства терапевтів) я займався транспортуванням із Києва до Івано-Франківська матеріалів для з'їзду терапевтів України. Важливими для мене була підтримка Вчителя та можливість отримати його пораду хоча б у телефонному режимі. Тож зазвичай після закінчення опрацювання наукової літератури в Республіканській медичній

бібліотеці я із площі Льва Толстого мандрував на Хрещатик і телефонував із Центрального поштамту до рідного Івано-Франківська. Як правило, Мирослав Миколайович ще працював у своєму кабінеті. Отримані поради, а інколи й завдання щодо уточнення останніх даних із проблематики монографії, яку Вчитель готував до друку, неабияк сприяли моєму вдосконаленню. Доблотною взірцевий приклад опіки професором М.М. Бережницьким став для мене ідеальним зразком для наслідування в багаторічній діяльності керівника студентського наукового гуртка кафедри внутрішньої медицини № 3 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця [80]. Зазначимо, що для Прикарпатської школи внутрішньої медицини є властивим доброзичливе опікування молоддю, яка має амбіції щодо здійснення наукового пошуку. Показовим у цьому відношенні є впровадження в сьогодення професором, Заслуженим діячем науки і техніки України, академіком АНТКУ Нестором Миколайовичем Середюком новаторська практика діяльності міжкафедрального студентського наукового гуртка з внутрішньої медицини із проведенням інтерактивних конкурсів (останній із них — COR et VASA) [81, 82].

Наприкінці 80-х років наполегливий професор М.М. Бережницький ініціює та успішно реалізує ідею щодо заснування міського ревматологічного відділення. Його очолила його учениця кандидат медичних наук Дарія Никифорівна Гринечко. За результатами виконаних кафедрою на базі новоствореного відділення клінічних науково-дослідних робіт було виконано 1 комплексну науково-дослідну роботу та захищено 1 докторську і 2 кандидатські дисертації. У 1984 році професор

Автор на фоні центрального входу до колишньої Івано-Франківської клінічної міської лікарні № 2. На другому поверсі будівлі на фоні колишньої відкритої відпочинкової тераси у світлиці із трьохрамовим вікном знаходився кабінет професора Мирослава Миколайовича Бережницького

Бережницький М.М. заснував на новоствореному стоматологічному факультеті ІФДМІ кафедру внутрішньої медицини. Міська клінічна лікарня № 2 на затишній вулиці Івана Франка, 17 залишатиметься клінічною базою новоствореної кафедри до 1996 року.

Невтомний дослідник, вчений-інтерніст, педагог, трудівник, невинуватий оптиміст та жителюб-професор М.М. Бережницький завжди і у всьому був налаштований на конструктив. Тож він був успішним, здійснюючи керівництво підрозділами амбулаторно-поліклінічної та стаціонарної медичної допомоги. Його видатні організаторські здібності особливо яскраво проявились на посаді голови Івано-Франківського обласного терапевтичного товариства, голови профкому медичного інституту, завідувача кафедри внутрішньої медицини, члена Президії Всесоюзного і Всеукраїнського наукового товариства терапевтів та ревматологів. Щирістю, добротою, чуйністю до людей, лікарським мистецтвом, визначною організаторською діяльністю, активною участю в громадському житті Мирослав Миколайович здобув належну шану й авторитет серед професорсько-викладацького складу, студентів та пацієнтів не тільки Івано-Франківщини. Тисячі студентів та інтернів пройшли класичний клінічний вишкіл на базі очолюваних ним терапевтичних відділень та кафедр внутрішньої медицини. Сьогодні підготовлені професором М.М. Бережницьким інтерністи гідно працюють на ниві охорони здоров'я, а заснована Вчителем наукова школа внутрішньої медицини є визнаною та популярною. Його учні професори М.А. Оринчак, С.Я. Орнат, Н.Г. Вірстюк, Д.П. Александрук; доценти А.Г. Сьоміна, Н.Р. Артеменко, І.О. Якубська, М.І. Дземан, к.м.н. О.С. Макаруч, Д.Н. Гринечко, Г.М. Струтинський, заслужений лікар України Я.І. Юрак є пошанованими педагогами-науковцями та знаними фахівцями внутрішньої медицини.

Сприймаючи в умовах радянської бюрократії державні нагороди із зрозумілим скепсисом, Мирослав Миколайович все ж був неодноразово відзначений за свою звитяжну діяльність (наприклад — дипломом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти «За досягнення в навчально-виховній та науково-методичній роботі», відзнакою «Відмінник охорони здоров'я», медаллю «За доблесну працю», пам'ятною медаллю до 150-річчя з дня народження С.П. Боткіна тощо).

Мирослав Миколайович є уродженцем Прикарпатського краю та одним із перших вихованців Станіславського (із 1963 року Івано-Франківського державного медичного інституту, сьогодні — Івано-Франківського національного медичного університету). Тож підтримка керівництвом ІФНМУ галицької громадськості та медичної спільноти щодо увіковічнення ім'я професора

М.М. Бережницького отримує особливо схвальні відгуки на Прикарпатті [83]. Присвоєння у 2015 році заснованій Вчителем кафедри внутрішньої медицини його імені стало особливо знаковою подією. З того часу причетні до школи професора М.М. Бережницького фахівці є об'єднаним названим на його честь структурним підрозділом Alma mater. 03.06.2019 року стараннями співробітників заснованої ним кафедри внутрішньої медицини за самовідданої організаційної насаги її завідувачки, професора, доктора медичних наук Наталії Вірстюк в актовому залі стародавньої будівлі бібліотеки ІФНМУ була проведена неповторна за своєю благодатною атмосферою камерна імпреза на відзначення 90-річчя від дня народження Вчителя. Девіз цієї імпрези був красномовним.

Ректор Микола Рожко в рік пошанування 75-річного ювілею Івано-Франківського національного медичного університету визначив слухним та важливим заснування науково-практичного медичного журналу «ТЕРАПЕВТИКА» імені професора М.М. Бережницького. Вихід у світ

“Будеш, батьку, панувати,
поки живуть люди”
Іван Котляревський: поема «Енеїда» (1798)

першого номера журналу «Терапевтика» імені Вчителя планується вже в першому кварталі 2021 року. Тепер розкидані по світах учні галицького професора-інтерніста М.М. Бережницького матимуть можливість фахового спілкування на шпальтах видання, присвяченого пам'яті свого Вчителя.

Список використаної літератури

1. Особова справа Бережницького Мирослава Миколайовича.
2. Івано-Франківський національний медичний університет. Кафедра внутрішньої медицини стоматологічного факультету імені проф. М.М. Бережницького [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://ifnmu.edu.ua/uk/strukturni-pidrozdi-2/kafedry/kafedra-vnutrishnoi-meditsyny-stomatologichnoho-fakultetu-imeni-prof-mmberezhnyskoho>
3. Бондарев Іван, Головатий Михайло. Слідами старого Станиславова. Клініка доктора Гутта [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://report.if.ua/uncategorized/slidy-starogo-stanyaslavova-klinika-doktora-gutta/>
4. Бондарев Іван. Власники реальності Станиславова II. Кому належали найкращі кам'яниці міста (Фото) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://report.if.ua/istoriya/vlasnyky-realnosti-stanyaslavova-ii-komu-nalezhyali-naykraschi-kamyanyci-mista-foto>
5. Вулиця Івана Франка (Івано-Франківськ) [Електронний ресурс] / Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Вулиця_Івана_Франка_\(Івано-Франківськ\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Вулиця_Івана_Франка_(Івано-Франківськ))
6. Станіславів вчора і сьогодні: як виглядала вулиця Франка 100 років тому. Фото [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://westnews.com.ua/stanyaslaviv-vchora-i-sogodni-yak-vyglyadala-vulytsya-franka-100-rokiv-tomu-foto/>
7. Полек В. Майданами та вулицями Івано-Франківська. Історико-культурний путівник [Текст] / В. Полек. — Львів: Світло і тінь, 1994. — 90 с.
8. Головатий М. 200 вулиць Івано-Франківська [Текст] / Михайло Головатий. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2013. — 464 с.
9. Процак Роман. Вулицями і майданами міста. — Івано-Франківськ: Сімік, 2008. — 88 с.
10. Полек Володимир. Майданами та вулицями Івано-Франківська [Текст] / Володимир Полек. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007. — 147 с.
11. Івано-Франківськ. В Енциклопедія історії України: Т. 3. Е — Й [Текст] / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. — К.: Наукова думка, 2005. — 672 с. — (С. 401-403)
12. Історія Івано-Франківська [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.facebook.com/LovelvanoFrankivsk/posts/1551699344905227:0>
13. Ісаїв П. Історія міста Станиславова [Текст] / Петро Ісаїв. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2008. — 96 с.
14. Грабовецький Микола. Загадки старого міста: які таємниці Станиславова не можуть пояснити історики [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://versii.if.ua/novunu/zagadki-starogo-mista-yaki-tayemnitci-stanyaslavova-ne-mozhut-poyasniti-istoriki/>
15. Бондарев Іван. Із революціонерів у бургомістри [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://report.if.ua/uncategorized/iz-revolucioneriv-u-burgomistry/>
16. Бондарев Іван. Станиславівський бургомістрів. Частина I. Світанок демократії [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://report.if.ua/uncategorized/Galereya-burgomistriv-Chastyna-I-Svitanok-demokratiyi/>
17. Бондарев Іван, Головатий Михайло. Слідами старого Станиславова. Вулиця Камінського [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://report.if.ua/polityka/slidy-starogo-Stanyaslavova-Vulytsya-Kaminskogo/>
18. Старий Станиславів: Вулиця Камінського вдруге [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://gk-press.if.ua/staryj-stanyaslaviv-vulytsya-kaminskogo-vdrughe/>
19. Бондарев Іван. Поштівки старого Станиславова. Цього ви ще не бачили... [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://report.if.ua/uncategorized/poshtivky-starogo-stanyaslavova-cogo-vy-shche-ne-bachyli/>
20. Маленьке задоволення з великим бургомістром: у Франківську Ігнація Камінського вшанували книгою [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://kurs.if.ua/news/malenske_zadovolennya_z_velykym_burgomistrom_u_frankivsku_ignatsiya_kaminskogo_vshanuvaly_knygoyu_60680.html
21. Тимів І. Турецько-татарський похід у Галицьку землю в 1676 р.: облога Станіславова [Текст] / Іван Тимів // Сіверянський літопис. — 2019. — № 1 (145). — С. 3-16.
22. Наша історія. Станиславівський оголошення: пам'яті найкращого бургомистра [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://kurs.if.ua/news/nasha_istoriya_stanyaslavivski_ogoloshennya_pamyati_naykrashchogo_burgomistra_18954.html/
23. Відбудовник Станіславова, що постав перед франківцями у бронзі (ФОТО) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.0342.ua/news/1052939/vidbudovnik-stanyaslavova-so-postav-pered-frankivcami-u-bronzi-foto>

24. Секрети Мармулядової пожежі: Знахідка бургомистра Камінського [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://kurs.if.ua/blogs/sekrety_marmulyadovoi_pozhezi_znahidka_burgomistra_kaminskogo_26774.html
25. Секрети Мармулядової пожежі: у пошуках «ідеального бастиону» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://firtka.if.ua/blog/view/sekrety-marmuladovoi-pozhezi-u-posukah-idealnogo-bastionu95566>
26. Секрети Мармулядової пожежі: Таємний тестамент Потоцького [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://kurs.if.ua/blogs/sekrety_marmulyadovoi_pozhezi_taiemnyy_testament_pototskogo_29265.html/
27. Романюк Василь. Той, хто боровся за українську мову [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://gk-press.if.ua/toj-hto-borovsya-za-ukrayinsku-movu-2/>
28. Могильницький Антін Любич [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Могильницький_Антін_Любич
29. Ганс Михаэль Франк [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.hrono.ru/biograf/bio_f/frank_hans.php
30. Хроніка перебування Івана Франка на Прикарпатті [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://lib.if.ua/franko/1250878924.html>
31. Грицак Ярослав. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856-1886) [Текст] / Ярослав Грицак. — К.: Критика, 2006. — 632 с.
32. Горак Р.Д. Тричі мені являлася любов [Текст]: Повість-есе / Р.Д. Горак. — К.: Рад. письменник, 1983. — 152 с.
33. Чорненський Роман, Гаврилишин Петро. Франко, кохання та Станіславів [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://gk-press.if.ua/franko-kohannya-ta-stanyslaviv/>
34. Бондар Лариса. Невідомі love stories Івана Франка. Історія перша. Перша і остання любов. Історія друга. Друга наречена. Історія третя [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://frankolive.wordpress.com/2018/05/06/невідомі-love-stories-івана-франка-історія-перш/>; <https://frankolive.wordpress.com/2018/05/06/невідомі-love-stories-івана-франка-історія-друг/>; <https://frankolive.wordpress.com/2018/05/06/невідомі-love-stories-івана-франка-історія-третя/>
35. Добощ Галина. Друге кохання Івана Франка [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/1808548.html>
36. Книш Ірена. Іван Франко та рівноправність жінки. У 100-річчя з дня народин [Текст] / Ірена Книш. — Вінніпег. — Накладом авторки. — 1956. — 154 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://library.kr.ua/elib/franko/irnish/irknish1.html>
37. Сукач Настя. Франко і жінки, або відверто про особисте життя письменника [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://photo-lviv.in.ua/franko-zhinky-abo-vidverto-pro-osobyte-zhyttya-pysmennyka/>
38. Костюк Іван. Івано-Франківську встановили меморіальну плиту на могилі Юзефа Дзвонковської, жінки, в яку був закоханий Іван Франко [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/950782.html>
39. Загакайло Оксана. Кохання Франка [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://zn.ua/ukr/ART/kohannya-franka_.html
40. Черкаська Ганна. Ольга Рошкевич [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://uahistory.com/topics/famous_people/1894
41. Костенко Тетяна. Ольга Рошкевич: перше кохання Франка [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://na-skrizhalyah.blogspot.com/2020/02/blog-post_32.html?fbclid=IwAR3olvn7rrQ9XqsoYptrzcUGuVjBaWuuyho-qmuWNbOjm7w3JvCySPNV9c
42. «Він був мужицький син з Нагуєвич, а вона аристократка з ніжними руками», або перше кохання Івана Франка [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://photo-lviv.in.ua/vin-buv-muzhyskyj-syn-z-nahujevych-a-vona-arystokratka-z-nizhnyu-rukamy-abo-pershe-kohannya-ivana-franka/?fbclid=IwAR1V_frhTDe4fCsM_lkjm2r_GzqLQCo7pg8vcGwcfslgD2mwGuOQkTshSQ4
43. Черкаська Ганна. Весняна квітка Франка [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://uamodna.com/articles/vesnyana-kvitka-franka/>
44. Жук Юрій. Жінки Івана Франка [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.volyn.com.ua/news/17843-zhinky-ivana-franka.html>
45. Терещук Галина. Жінки, які кохали Івана Франка, не були щасливі [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/959375.html>
46. Коба Марина. Любов із доктрини: історія кохання Івана Франка і Ольги Хоружинської [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ivona.bigmir.net/lifestyle/leisure/445432-Ljubov---z-doktrini---stor-ja-kohannja---vana-Franka---Ol-gi-Horuzhinsko->
47. Захер Мазох Леопольд. Вибрані Твори [Текст] / Леопольд фон-Захер Мазох, пер. Іван Герасим, Наталя Іванчук, Теодор Гора. — Львів: Літопис, 1999. — С. 19-37.
48. Франко Іван Якович. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. [Текст] / І. Франко. — Львів: Накладом Укр. — рус. вид. спілки, 1910. — 444 с.
49. Парфан Олеся. Станіславське кохання Франка — Юзефа Дзвонковська [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://firtka.if.ua/blog/view/stanislawskie-kohanna-franka-uzefa-dzvonkovska73742>
50. Козир О. З роду зетъмана. До 155-річчя від дня народження Ольги Хоружинської — дружини Івана Франка [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://krasnopillia.info/2019/04/26/z-rodu-het-mana-do-155-richchia-vid-dnia-narodzhennia-ol-hy-khoruzhynskoi-druzhyny-ivana-franka/>
51. Тихолоз Н. Виховання любов'ю (Педагогічні ідеали Ольги Франко). Стаття перша: «...Ведені люблячою рукою мамі...» (Франчата у рідному домі: шляхи формування) [Текст] / Н. Тихолоз // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. — 2009. — № 5. — С. 86-95.
52. Швець Алла. «Прихильниця ваша від усього серця» (Ольга Франко та Олена Пчілка: життєтворча історія) [Текст] / Алла Швець // Українське літературознавство. — 2012. — Вип. 76. — С. 60-80.
53. Франко Ольга Федорівна (Хоружинська) [https://uk.wikipedia.org/wiki/Франко_Ольга_Федорівна_\(Хоружинська\)#cite_ref-4](https://uk.wikipedia.org/wiki/Франко_Ольга_Федорівна_(Хоружинська)#cite_ref-4)
54. Тетяна Кузьмінчук. Діти Франка були унікальними людьми та мали високі досягнення [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://zik.ua/news/2016/05/30/yak_skilalas_dolya_nashchadiv_ivana_franka_rozvidka_ziku_703683
55. Тихолоз Н. «Хто ми є і яка наша дорога» (основи національного виховання в родині Франків) (стаття друга із серії «Виховання любов'ю») [Текст] / Н. Тихолоз // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. — 2010. — № 5. — С. 82-91.
56. Тихолоз Наталя. Виховання любов'ю (із секретів пані Франкової) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://frankolive.wordpress.com/2016/05/01/виховання-любовю-із-секретів-пані-фра/>
57. Франко Ольга. «Карпатські бойки і їх родинне життя» (Перший вінок (Жіночий альманах виданий коштом і заходом Наталії Кобринської і Олени Пчілки)) [Текст] / Ольга Франко. — Львів: Друкарня Товариства ім. Шевченка, 1887. — С. 217-230. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=10277>
58. Тихолоз Наталя. Пані дому: штрихи до портрета Ольги-Марії Франко з Білевиць [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://frankolive.wordpress.com/2020/07/21/пані-дому-штрихи-до-портрета-ольги-мар/>
59. Тихолоз Наталя. Виховання любов'ю (із секретів пані Франкової) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://frankolive.wordpress.com/2016/05/01/виховання-любовю-із-секретів-пані-фра/>
60. Полек В. Мелітон Бучинський: голос правди і громадськості [Текст] / В. Полек, П. Арсенич // Українство: національно-духовні виміри. — Івано-Франківськ, 2005. — С. 354-366.
61. Арсенич П. Будівничий «Просвіти» [Мелітон Бучинський] [Текст] / П. Арсенич // Галицька Просвіта. — 2007. — 23 лют.
62. Романюк В.К. Місто між двома Бистрицями. Книга 2 [Текст] / В.К. Романюк, О.В. Лисак (автор шостої частини). — Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. — 360 с.
63. Івано-Франківська спеціалізована школа № 5 [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Івано-Франківська_спеціалізована_школа_№_5
64. Петрів Наталя. У Франківську відкрили анотаційну дошку Андрію Бандері. 15 жовтня 2019 р. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://mi100.info/2019/10/15/u-frankivsku-vidkryly-anotatsijnnu-doshku-andriyu-banderi-foto/>
65. Бондарев Іван, Головатий Михайло. Слідами старого Станіславова. Клініка доктора Гутта [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://report.if.ua/gazeta/neformat/slidamy-starogo-stanyslavova-klinika-doktora-gutta/>
66. Ян Гутт та Осип Маланюк [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://report.if.ua/istoriya/vlasnyky-realnosti-stanyslavova-ii-komu-nalezhal-najkrashchi-kamyanyci-mista-foto/>

67. Бучик Олена. Наша історія. Станиславівські оголошення: «любовний маршрут» міжвоєнного міста [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://kurs.if.ua/news/nasha_istoriya_stanyslavivski_ogolosheniya_lyubovnyy_marshrut_mizhvoennogo_mista_26704.html/
68. Бондарев Іван. Цукерня Скрута. У Франківську на Мазепи, 4 працювала успішна і популярна цукерня [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://report.if.ua/uncategorized/cukernya-skruta-u-frankivsku-na-mazepi-4-pracyuvala-uspishna-i-populyarna-cukernya/>
69. Бондарев Іван. Легенди Станиславова. Від Скрута до Гутта [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://pravda.if.ua/legendy-stanyslavova-vid-skruta-do-gutta/>
70. Діда Роман. З чого починалося місто. Літопис Станиславова 1925-1926 років [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://report.if.ua/istoriya/z-chogo-pochynalosya-misto-litopys-stanyslavova-1925-1926-rokiv/>
71. Мазурок Я.І. Крип'якевич-Лукомська Лукія Львівна [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=1585
72. Справа честі — доктор Гутт Мостовий (Переклала з польської Наталя Ткачик із книги Тадеуша Ольшанського «Станиславів однак живе», 2010) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://gk-press.if.ua/sprava-chesti-doktor-gutt-mostoviy/>
73. Бондарев Іван. Галерея бургомістрів. Частина II. Нестабільні двадцяті [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://report.if.ua/uncategorized/Galereya-burgomistriv-Chastyna-II-Nestabilni-dvadcyati/>
74. Бондарев Іван, Головатий Михайло. Як змінився Франківськ за сто років. Будинок полковника Коперницького [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://report.if.ua/uncategorized/yak-zminyvsya-frankivsk-za-sto-rokiv-budynok-polkovnyka-kopernickogo/>
75. Бережницький М.Н. Методические указания для студентов на тему: «Аускультация сердца» [Текст] / М.Н. Бережницький, С.Я. Орнат. — Івано-Франковск: ИФГМИ, кафедра пропедевтической терапии, 1983. — 44 с.
76. Бережницький М.Н. Пальпация [Текст] / М.Н. Бережницький, К.Н. Кравец, Д.П. Александрук // Методические указания для самостоятельной работы студентов. — Івано-Франковск: Б.и., 1988. — 32 с.
77. Бережницький М.Н. Лабораторные работы по электрокардиографии. 3-е издание. (Методические указания для самостоятельной работы студентов) [Текст] / М.Н. Бережницький, Н.А. Бабенко. — Івано-Франковск: ИФГМИ, кафедра терапии стоматологического факультета, 1988. — 86 с.
78. Бережницький М.Н. Хроническое легочное сердце [Текст] / М.Н. Бережницький, А.Ф. Киселева, П.В. Бизарь, М.И. Дзедман, М.Б. Хоминская. — К.: Здоровья, 1991. — 152 с.
79. Душанин С.А. Оценка уровня систолического давления в легочной артерии и правом желудочке при пороках сердца по ЭКГ [Текст] / С.А. Душанин. — Укрїнський фізіологічний журнал. — 1971. — 4 (6). — Р. 17-21.
80. Свінціцький А.С. Феномен академічної школи Вадима Миколайовича Іванова [Текст] / А.С. Свінціцький, М.І. Дзедман, Г.В. Шило. — К.: Т-во «Знання» України, 2009. — 179 с.
81. Презентація на тему: Міжкафедральний студентський науковий гурток з внутрішньої медицини [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://slide-share.ru/mizhkafedralnij-studentskij-naukovij-gurtok-z-vnutrishnoi-medicini-75363>
82. В ІФНМУ нагородили переможців інтерактивного конкурсу міжкафедального студентського професійно-наукового гуртка «COR et VASA» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.ifnmu.edu.ua/uk/2995-v-ifnmu-nahorodyly-peremozhtsiv-interaktyvnoho-konkursu-mizhkafedralnoho-studentskoho-profesiino-naukovoho-hurtka-cor-et-vasa>
83. Дзедман М.І. На 90-річчя народин галицького професора-інтерніста Мирослава Миколайовича Бережницького. Частина 1: Погляд на генезу Прикарпатської школи внутрішньої медицини [Текст] / М.І. Дзедман // Практикуючий лікар. — 2019. — Т. 8, № 1. — С. 70-78 [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PraktLik_2019_8_1_14

TRIBUTE ON 90TH BIRTH ANNIVERSARY OF GALICIAN PROFESSOR OF INTERNAL MEDICINE MYROSLAV MYKOŁAIOVYCH BEREZHNYTSKIY. CHAPTER 6: ABOUT SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL ENDEAVOURS OF THE TEACHER (SECOND PART)

M.I. Dzeman

Abstract

Article gives information about activities of professor Myroslav Mykolaiovych Berezhnyskyi in the period of holding a Chair of internal medicine and management of internal medicine clinic of Ivano-Frankivsk Clinical City Hospital №2.

Keywords: professor Myroslav Mykolaiovych Berezhnyskyi, chair of internal medicine propedeutics, Ivano-Frankivsk Clinical City Hospital № 2.